

DECYZJA KOMISJI (UE) 2015/1321**z dnia 23 czerwca 2010 r.****w sprawie pomocy państwa C 38/07 (ex NN 45/07) przyznanej przez Francję na rzecz Arbel Fauvet Rail SA***(notyfikowana jako dokument nr C(2010) 4112)***(Jedynie tekst w języku francuskim jest autentyczny)****(Tekst mający znaczenie dla EOG)**

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 108 ust. 2 akapit pierwszy ⁽¹⁾,

uwzględniając Porozumienie o Europejskim Obszarze Gospodarczym, w szczególności jego art. 62 ust. 1 lit. a),

po wezwaniu zainteresowanych stron do przedstawienia uwag zgodnie z przywołanymi artykułami ⁽²⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

1. PROCEDURA**1.1. Postępowanie w Komisji**

- (1) W przekazanej jej skardze Komisja została poinformowana o środkach pomocy przyznanych przez Francję na rzecz spółki Arbel Fauvet Rail („AFR”). Francja przekazała informacje dodatkowe w pismach z 28 stycznia 2006 r., 25 października 2006 r., 30 stycznia 2007 r. i 6 czerwca 2007 r.
- (2) Pismem z dnia 12 września 2007 r. Komisja poinformowała Francję o swojej decyzji w sprawie wszczęcia formalnego postępowania wyjaśniającego określonego w art. 108 ust. 2 TFUE, dotyczącego tego środka pomocy.
- (3) Francja przedstawiła swoje uwagi w pismach z dnia 12 października 2007 r. oraz z dnia 18 i 19 grudnia 2007 r.
- (4) Decyzja Komisji w sprawie wszczęcia formalnego postępowania wyjaśniającego została opublikowana w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* ⁽³⁾. Komisja wezwała zainteresowane strony do przedstawienia uwag na temat przedmiotowego środka pomocy.
- (5) Komisja nie otrzymała żadnych uwag zainteresowanych stron.
- (6) W dniu 2 kwietnia 2008 r. Komisja wydała negatywną decyzję ⁽⁴⁾ w sprawie omawianych środków pomocy oraz nakazała odzyskanie płatności („pierwotna decyzja w sprawie AFR”).
- (7) Pierwotna decyzja w sprawie AFR została zaskarżona przez region Nord-Pas-de-Calais (T267/08) w dniu 9 lipca 2008 r. oraz przez związek aglomeracyjny obszaru Douaisis (fr. *Communauté d'Agglomération du Douaisis*) (T-279/08) w dniu 17 lipca 2008 r. Jednym z argumentów podniesionych przez strony skarżące był brak uzasadnienia w odniesieniu do obliczeń elementu pomocy. Strony skarżące utrzymują, że Komisja popełniła rażący błąd w ocenie, błędnie kwalifikując przedsiębiorstwo AFR jako zagrożone przedsiębiorstwo.

⁽¹⁾ Ze skutkiem od dnia 1 grudnia 2009 r. art. 87 i 88 Traktatu WE stały się odpowiednio art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej („TFUE”). Treść tych dwóch grup postanowień jest zasadniczo identyczna. Do celów niniejszej decyzji odniesienia do art. 107 i 108 TFUE należy rozumieć, tam gdzie to stosowne, jako odniesienia do art. 87 i 88 Traktatu WE.

⁽²⁾ Dz.U. C 249 z 24.10.2007, s. 17.

⁽³⁾ Zob. przypis 2.

⁽⁴⁾ Decyzja Komisji C(2008) 1089 final z dnia 2 kwietnia 2008 r. (Dz.U. L 238 z 5.9.2008, s. 27).

1.2. Wyrok w sprawie Biria

- (8) Obliczenie wysokości pomocy w pierwotnej decyzji w sprawie AFR z dnia 2 kwietnia 2008 r. oparte było na metodzie obliczeń sformułowanej we wcześniejszej decyzji Komisji dotyczącej sprawy C-38/2005 Biria group („decyzja Komisji w sprawie Biria”) (5).
- (9) Decyzja Komisji w sprawie Biria została zaskarżona w dniu 5 kwietnia 2007 r. (sprawa T-102/07) oraz w dniu 16 kwietnia 2007 r. (T-120/07) (6) przez, odpowiednio, organ przyznający pomoc oraz przez następcę prawnego beneficjentów pomocy. W dniu 3 marca 2010 r. (7). Sąd stwierdził nieważność decyzji Komisji w sprawie Biria.
- (10) Niezależnie od tego, że Sąd w znacznym zakresie uznał rozumowanie Komisji za właściwe, decyzja została unieważniona w związku z brakiem uzasadnienia jednego z punktów. Trybunał Sprawiedliwości stwierdził, że samo powołanie się przez Komisję na swoje obwieszczenie z 1997 r. dotyczące sposobu ustalania stóp referencyjnych i dyskontowych (8) („obwieszczenie z 1997 r. w sprawie stóp referencyjnych”) w uzasadnieniu dotyczącym obliczania premii z tytułu ryzyka przy określaniu elementu pomocy zawartego w pożyczce dla zagrożonego przedsiębiorstwa jest niewystarczające.

1.3. Cofnięcie decyzji

- (11) Pierwotna decyzja w sprawie AFR odwołuje się bezpośrednio do motywu decyzji Komisji w sprawie Biria, który stał się podstawą do unieważnienia tej decyzji przez Sąd. Rozumowanie zawarte w decyzji Komisji w sprawie Biria oraz w pierwotnej decyzji w sprawie AFR, jeśli chodzi o premię z tytułu ryzyka, oparte jest na podobnych elementach.
- (12) W związku z tym Komisja stwierdza, w świetle wyroku w sprawie Biria, że pierwotna decyzja w sprawie AFR z dnia 2 kwietnia 2008 r. nie została wystarczająco umotywowana w zakresie dotyczącym poziomu premii z tytułu ryzyka. Decyzja ta nie stała się prawomocna, należy zatem ją cofnąć i przyjąć nową decyzję.

2. OPIS ŚRODKA POMOCY

2.1. Beneficjent

- (13) AFR jest producentem taboru kolejowego, specjalizującym się w produkcji wagonów towarowych i kontenerów-cystern. Jest to jeden z najbardziej znaczących producentów pojazdów szynowych na rynku europejskim. Spółka ma swoją siedzibę w Douai (departament Nord) i w 2008 r. zatrudniała około 265 osób.
- (14) W 2005 r. AFR była w 100 % własnością spółki Arbel SA (9). AFR zatrudniała wówczas około 330 osób.
- (15) Działalność AFR przynosiła przez wiele lat straty. Trudności ekonomiczne spółki pogłębiały się od 2001 r. Tendencja ta nasiliła się w latach 2002–2005. Tabela poniżej przedstawia niektóre kluczowe wskaźniki wyników AFR w okresie poprzedzającym przyznanie pomocy:

	Na dzień 31.12.2004 r.	Na dzień 31.12.2003 r.	Na dzień 31.12.2002 r.	Na dzień 31.12.2001 r.
Obrót, w EUR	22 700 000	42 700 000	42 000 000	70 000 000
Strata netto, w EUR	- 11 589 620	- 14 270 634	- 2 083 746	- 10 500 000
Kapitał własny, w EUR	- 21 090 000	- 23 000 000	- 8 700 000	- 6 600 000

2.2. Środki pomocy

- (16) W dniu 4 lipca 2005 r. region Nord-Pas-de-Calais oraz związek aglomeracyjny obszaru Douaisis (fr. *Communauté d'agglomération du Douaisis*) przyznały wspólnie AFR zwrotną zaliczkę w wysokości 1 mln EUR każdy, tj. razem 2 mln EUR.

(5) Decyzja Komisji C(2007) 130 final z dnia 24 stycznia 2007 r. (Dz.U. L 183 z 13.7.2007, s. 27).

(6) Sprawy zostały połączone decyzją Prezesa Sądu Pierwszej Instancji z dnia 24 listopada 2008 r.

(7) Sprawy połączone T-102/07, Freistaat Sachsen przeciwko Komisji i T-120/07 MB Immobilien i MB System przeciwko Komisji, dotychczas nieopublikowane w Zb.Orz.

(8) Dz.U. C 273 z 9.9.1997, s. 3.

(9) Dnia 29 czerwca 2007 r. AFR została przejęta przez spółkę IGF Industries. Nazwę przedsiębiorstwa zmieniono na: „IGF Industries – Arbel Fauvet Rail”.

- (17) Zgodnie z informacjami przekazanymi przez władze francuskie warunki przyznania zaliczek były następujące:
- zaliczka zwrotna przyznana przez region Nord-Pas-de-Calais była oprocentowana według stopy rocznej w wysokości 4,08 % (odpowiadającej wspólnotowej stopie referencyjnej obowiązującej w momencie jej przyznania) z zastrzeżeniem „dopięcia” planu finansowania opracowywanego w AFR. Zaliczka miała zostać spłacona w okresie trzech lat, w ratach płatnych co pół roku, poczynając od dnia 1 stycznia 2006 r.,
  - zaliczka przyznana przez związek aglomeracyjny obszaru Douaisis była oprocentowana według stopy 4,08 % w stosunku rocznym (odpowiadającej wspólnotowej stopie referencyjnej obowiązującej w momencie jej przyznania), pod warunkiem wypłaty zaliczki zwrotnej udzielonej na tych samych warunkach przez region Nord-Pas-de-Calais oraz dostarczenia dowodu nieodwołalnego połączenia AFR i Lormafer, innej spółki kontrolowanej przez Arbel SA. Zaliczka ta również miała zostać spłacona w okresie trzech lat, w ratach płatnych co pół roku, poczynając od dnia 1 stycznia 2006 r.

3. PRZYCZYNY, KTÓRE DOPROWADZIŁY DO WSZCZĘCIA FORMALNEGO POSTĘPOWANIA WYJAŚNIAJĄCEGO

- (18) W swojej decyzji w sprawie wszczęcia formalnego postępowania wyjaśniającego Komisja oceniła, że zaliczki zwrotne stanowiły pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE. Komisja stwierdziła w szczególności, że przedmiotowe zaliczki stanowiły dla AFR korzyść, ponieważ przedsiębiorstwo, biorąc pod uwagę jego sytuację finansową, nie mogłoby pozyskać środków finansowych na tak korzystnych warunkach na rynku finansowym.
- (19) Komisja oceniła również, że AFR była przedsiębiorstwem zagrożonym w rozumieniu Wytycznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw (zwanymi dalej „wytycznymi”) ⁽¹⁰⁾ oraz że, co za tym idzie, zgodność pomocy państwa, z której korzystała, powinna być oceniana z punktu widzenia wytycznych. Zdaniem Komisji istniały wątpliwości, czy przedmiotowa pomoc jest zgodna z rynkiem wewnętrznym z punktu widzenia wytycznych.

4. UWAGI FRANCJI

- (20) Władze francuskie powołały się na fakt, że wprawdzie AFR przechodziła trudny etap w okresie, w którym zostały jej przyznane, a następnie wypłacone zaliczki zwrotne (tj. w lipcu i w drugim półroczu 2005 r.), niemniej jednak firma ciągle cieszyła się zaufaniem swoich klientów i współpracujących z nią banków.
- (21) Na poparcie swoich twierdzeń władze francuskie powołały się na poniższe elementy, kwalifikowane jako „oznaki zaufania” klientów i banków wobec AFR:
- bank [...] (*) przyznał zwiększenie limitu kredytu w rachunku bieżącym AFR o 2 mln EUR (gwarantowanego przez [...]),
  - AFR otrzymała 7 mln EUR zaliczek od klientów (gwarantowanych przez [...]), do których należy dodać 4 mln EUR kolejnych zaliczek w styczniu 2006 r.,
  - przedsiębiorstwo korzystało w tym samym okresie z gwarancji „dostawców” w wysokości 4 mln EUR ze strony [...].
- (22) Władze francuskie przedstawiły na poparcie swoich uwag dokumenty, z których wynika w szczególności, że:
- stopa oprocentowania kredytu w rachunku bieżącym wynosiła w dniu 1 lipca 2005 r. 4,4199 %,
  - suma różnych gwarancji (ze strony dostawców, gwarancji rynkowych, gwarancji finansowych) udzielonych przez [...] na rzecz AFR wynosiła w dniu 6 maja 2005 r. 29 mln EUR.
- (23) Władze francuskie podkreśliły również, że AFR przewidywała środki na „poprawę stanu zamówień, działalności, eksploatacji i rachunków przedsiębiorstwa”. Środki te, uznane przez władze francuskie za „plan restrukturyzacji”, skupiają się wokół trzech punktów: a) nowej strategii handlowej (zmierzającej do lepszego pozycjonowania produktów AFR); b) redukcji zatrudnienia; oraz c) planu finansowania i dokapitalizowania. Zdaniem władz francuskich wprowadzenie tych środków w życie, począwszy od 2004 r., miało pozytywne skutki, widoczne przede wszystkim we wzroście obrotów (z 22,6 mln EUR w 2004 r. do 45 mln EUR w 2005 r.) oraz poprawie wyniku netto, który jednak pozostał ujemny (z – 11,9 mln EUR w 2004 r. do – 8,1 mln EUR w 2005 r.).

⁽¹⁰⁾ Dz.U. C 244 z 1.10.2004, s. 2.

(*) Informacje zastąpione znakiem [...] objęte są klauzulą poufności.

- (24) Należy również wspomnieć, że w kontekście skarg złożonych przeciwko pierwotnej decyzji w sprawie AFR, strony skarżące, o których mowa w motywie 7, twierdziły, iż w momencie przyznania pomocy AFR nie było zagrożonym przedsiębiorstwem. Na poparcie tego strony skarżące podnosiły, iż Komisja dopuściła się rażącego błędu w ocenie, ponieważ nie uwzględniła w wystarczającym stopniu środków „odbudowy” AFR (o których mowa w motywie 23), których pozytywne skutki (polegające przede wszystkim na szeregu umów o dostawy zawartych przez AFR w 2004 r. oraz w pierwszym półroczu 2005 r.) miały przeczyć argumentom Komisji, jakoby AFR była zagrożonym przedsiębiorstwem.

5. OCENA ŚRODKA POMOCY Z PUNKTU WIDZENIA ART. 107 TRAKTATU

5.1. Istnienie pomocy państwa

5.1.1. Zasoby państwowe

- (25) Artykuł 107 ust. 1 TFUE stanowi, że, z zastrzeżeniem innych postanowień przewidzianych w tym samym Traktacie, wszelka pomoc przyznawana przez państwo członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi.
- (26) Odnośnie do zaliczek zwrotnych Komisja stwierdza, co następuje.
- (27) Artykuł 107 TFUE nie dotyczy wyłącznie środków pomocy przyznanych przez rządy krajowe państw członkowskich, ale również środków pochodzących od samorządów terytorialnych, takich jak region Nord-Pas-de-Calais lub związek aglomeracyjny obszaru Douaisis. Środki finansowe tych organów stanowią zasoby państwowe, a podjęte przez nie decyzje dotyczące przyznania AFR przedmiotowych zaliczek należy przypisywać państwu.

5.1.2. Pomoc sprzyjająca niektórym przedsiębiorstwom

- (28) Zaliczki zostały przyznane w momencie, gdy AFR znajdowała się w trudnej sytuacji finansowej. W swojej decyzji w sprawie wszczęcia postępowania Komisja uznała, że AFR, biorąc pod uwagę jej sytuację ekonomiczną przedstawioną w motywie 15 niniejszej decyzji, była w momencie przyznania pomocy przedsiębiorstwem zagrożonym w rozumieniu wytycznych. Komisja podkreśliła również, że zaliczki zostały przyznane bez żadnej gwarancji zapewniającej ich zwrot, podczas gdy zastosowane stopy procentowe są uznawane za odpowiadające stopie stosowanej wobec pożyczek „zabezpieczonych w sposób normalny”⁽¹¹⁾. Komisja uznaje w związku z tym, że jest wykluczone, aby AFR, biorąc pod uwagę jej sytuację finansową, była w stanie pozyskać środki finansowe na tak korzystnych warunkach na rynku kredytowym. Co za tym idzie, przedmiotowe zaliczki stanowią korzyść dla AFR.
- (29) Odnośnie do tego należy zaznaczyć, że władze francuskie potwierdziły, opierając się na przykładach wymienionych w motywie 24, że AFR w momencie przyznania pomocy cieszyła się wciąż jeszcze zaufaniem współpracujących z nią banków oraz swoich klientów. Komisja interpretuje te uwagi jako kwestionowanie przez Francję twierdzenia, jakoby AFR nie była w stanie pozyskać środków finansowych na podobnych warunkach na rynku kredytowym (co prowadzi do kwestionowania faktu, jakoby zaliczki zwrotne przyniosły AFR korzyść) i – *a fortiori* – że AFR była w momencie przyznania zaliczek zwrotnych przedsiębiorstwem zagrożonym w rozumieniu wytycznych.
- (30) Uwagi Francji nie mogą jednak wpłynąć na wynik analizy przedstawionej w decyzji w sprawie wszczęcia formalnego postępowania wyjaśniającego ze względu na przedstawione niżej przyczyny.
- (31) Nie można porównywać przykładów środków kredytowych wymienionych przez władze francuskie (w szczególności zezwolenia na kredyt w rachunku bieżącym i zaliczek ze strony klientów) z przedmiotowymi zaliczkami zwrotnymi. Kredyt w rachunku bieżącym jest kredytem krótkoterminowym, w przeciwieństwie do zaliczek zwrotnych, których okres spłaty wynosi trzy lata. Te różne formy kredytowania nie są więc objęte identyczną analizą ryzyka ze strony wierzycieli, a fakt, że dłużnik może uzyskać kredyt krótkoterminowy, nie pozwala na ocenę jego zdolności uzyskania pożyczki długoterminowej, której spłata będzie uzależniona od zdolności przetrwania dłużnika.
- (32) Odnośnie do zaliczek ze strony klientów Komisja zaznacza, że były one regwarantowane przez [...], instytucję niezależną, co oznacza, że klienci i dostawcy nie ponosili ryzyka związanego z sytuacją finansową AFR, a co za tym idzie nie mieli powodu, aby uzależnić wypłatę zaliczek od analizy dobrej kondycji finansowej przedsiębiorstwa, analogicznej do tej, jakiej dokonałby wierzyciel zamierzający przyznać pożyczkę bez zabezpieczenia.

⁽¹¹⁾ Zob. obwieszczenie Komisji w sprawie metody określania stóp referencyjnych i dyskontowych (Dz.U. C 273 z 9.9.1997, s. 3).

- (33) Podsumowując, uwagi Francji nie pozwalają stwierdzić, że AFR byłaby w stanie pozyskać środki finansowe na podobnych warunkach na rynku kredytowym.

5.1.3. Przedsiębiorstwo zagrożone

- (34) Odnośnie do uznania AFR za przedsiębiorstwo zagrożone w rozumieniu wytycznych Komisja stwierdza, co następuje.
- (35) Z pkt 10 lit. a) wytycznych wynika, że przedsiębiorstwo jest zagrożone, jeżeli ponad połowa jego zarejestrowanego kapitału została utracona, w tym ponad jedna czwarta tego kapitału w okresie ostatnich 12 miesięcy. Postanowienie to jest wyrazem założenia, że spółka która doznaje znaczącej utraty swojego kapitału, nie będzie w stanie powstrzymać strat, które doprowadzą ją do prawie pewnej śmierci ekonomicznej w perspektywie krótko- lub średnioterminowej. Komisja ocenia, że to założenie stosuje się z tym większą mocą do spółki, która utraciła całość swojego zarejestrowanego kapitału i wykazuje ujemny kapitał własny.
- (36) Jak wynika z danych finansowych przywołanych w motywie 15 (których Francja nie zakwestionowała w ramach formalnego postępowania wyjaśniającego), AFR wykazywała ujemny kapitał własny od 2001 roku i nie była w stanie, w momencie przyznania pomocy, powstrzymać tej tendencji i odbudować dodatniego kapitału własnego. W tych warunkach Komisja uznaje, że AFR była w momencie przyznania pomocy przedsiębiorstwem w trudnej sytuacji ekonomicznej w rozumieniu pkt 10 lit. a) wytycznych.
- (37) Ponadto w wyroku w sprawie Biria Sąd również potwierdził, że znaczne zmniejszenie kapitału jest w rzeczywistości sygnałem świadczącym o trudnej sytuacji przedsiębiorstwa i że Komisja słusznie stwierdziła, że przedsiębiorstwo charakteryzujące się ujemnym bilansem środków własnych jest przedsiębiorstwem zagrożonym niezależnie od szczegółowych postanowień wytycznych.
- (38) Komisja zaznacza dodatkowo, że AFR w momencie przyznania pomocy odpowiadała również definicji przedsiębiorstwa zagrożonego zawartej w pkt 11 wytycznych, zgodnie z którym nawet gdy nie zachodzi żadna z okoliczności wymienionych w pkt 10 wytycznych, przedsiębiorstwo może nadal zostać uznane za zagrożone, w szczególności gdy występują typowe dla przedsiębiorstwa zagrożonego oznaki, w tym m.in. rosnące straty i malejący obrót. Punkt 11 wytycznych stanowi jednak, że przedsiębiorstwo zagrożone kwalifikuje się do pomocy tylko wtedy, gdy ewidentnie nie może odzyskać płynności dzięki środkom własnym lub środkom uzyskanym od właścicieli/akcjonariuszy lub ze źródeł rynkowych. Wymieniony przepis przypomina więc, że kwalifikacja przedsiębiorstwa jako zagrożonego powinna odbywać się z uwzględnieniem wszystkich znaczących wskaźników, niemniej jednak czynnikiem decydującym powinna być zdolność przedsiębiorstwa do odzyskania płynności bez interwencji władz publicznych. Komisja przypomina również, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem⁽¹²⁾ takie „oznaki” nie są ani kumulatywne, ani wyczerpujące oraz że nie ma minimalnej liczby znaków, które muszą wystąpić, aby kryterium to zostało spełnione.
- (39) Komisja zaznacza w tej kwestii (jak wynika z tabeli w motywie 15), że AFR od 2001 r. odnotowywała ciągły spadek obrotu oraz utrzymujący się poziom strat. Są to, w rozumieniu pkt 11 wytycznych, charakterystyczne cechy przedsiębiorstwa zagrożonego. Komisja wskazała już na te wskaźniki w swojej decyzji w sprawie wszczęcia formalnego postępowania wyjaśniającego na poparcie wstępnego wniosku, że AFR jest przedsiębiorstwem zagrożonym. Ponadto negatywna tendencja w sytuacji finansowej AFR wynika z faktu, że od stycznia 2004 r. przedsiębiorstwo nie było w stanie spłacić w terminie należności z tytułu ubezpieczenia społecznego i zobowiązań podatkowych w wysokości 4,3 mln EUR, i co za tym idzie, było zmuszone wnioskować do właściwych organów o odroczenie terminu płatności oraz opracowanie planu spłaty należności.
- (40) Głównymi wymienionymi przez Francję elementami, które mogłyby prowadzić do przeciwnych wniosków, są kredyty udzielone AFR (kredyt w rachunku bieżącym i zaliczki), jak również fakt, że AFR korzystała z gwarancji udzielonych jej przez [...]. Komisja ocenia, że wymienione wskaźniki powinny być wzięte pod uwagę w ramach wymaganej w pkt 11 wytycznych analizy zdolności przedsiębiorstwa do odzyskania płynności dzięki środkom, jakie mogłoby ono pozyskać na rynku finansowym. Odnośnie do tego Komisja stwierdza, co następuje:

— z faktu, że AFR miała ujemny kapitał własny, wynika, że spółka nie była w stanie uporać się z trudnościami przy użyciu środków własnych,

⁽¹²⁾ Zob. wyrok Sądu Pierwszej Instancji z dnia 15 czerwca 2005 r., *Corsica Ferries*, T-349/03, Zb.Orz. s. II-2197, pkt 191; decyzja Komisji z dnia 13 maja 2003 r. w sprawie nr C 62/2000, *Kahla*, Dz.U. L 227 z 11.9.2003, s. 12, motyw 117; oraz decyzja Komisji z dnia 14 lipca 2004 r. w sprawie nr C 5/2003, *MobilCom*, Dz.U. L 116 z 4.5.2005, s. 55, motywy 148–164; zob. także wspomniany wyrok w sprawie *Biria*, pkt 133–135.

- władze francuskie zaznaczyły, że akcjonariusz AFR, Arbel SA, pomimo wkładów wniesionych jako wsparcie dla AFR, nie był w stanie zagwarantować sam odzyskania płynności finansowej swojej jednostki zależnej,
  - odnośnie do rynkowych źródeł finansowania należy stwierdzić, że kredyty i gwarancje wymienione przez Francję świadczą co najwyżej o tym, że AFR zachowała zdolność uzyskania krótkoterminowych kredytów w ograniczonej wysokości. Jednakże biorąc pod uwagę skalę trudności, jakie przeżywała AFR, w szczególności jej zapotrzebowanie na kapitał własny, wymienione kredyty nie pozwalają stwierdzić, że AFR mogła zaradzić przeżywanym trudnościom dzięki finansowaniu ze źródeł rynkowych. To właśnie z tego powodu region Nord-Pas-de-Calais oraz związek aglomeracyjny obszaru Douaisis musiały udzielić finansowania.
- (41) Jeśli chodzi o środki odbudowy AFR wprowadzone w 2004 r., Komisja stwierdza po pierwsze, że realizacja środków restrukturyzacyjnych stanowi w świetle wytycznych warunków zgodności pomocy, pod warunkiem że środki te pozostają w zgodzie z wytycznymi. Niemniej jednak nie muszą one mieć znaczenia dla zakwalifikowania przedsiębiorstwa jako przedsiębiorstwa zagrożonego, ponieważ przebiega ono w oparciu o ocenę sytuacji finansowej przedsiębiorstwa w momencie przyznania pomocy. Podstawę do oceny stanowią przede wszystkim ostatnie dane z rachunków przedsiębiorstwa. W omawianym przypadku były to dane za rok budżetowy 2004, a ich analiza, z powodów wskazanych powyżej, prowadzi do wniosku, że AFR znajdowała się w trudnej sytuacji w momencie przyznania pomocy.
- (42) Władze francuskie (oraz strony skarżące, które zaskarżyły pierwotną decyzję) twierdzą, że środki odbudowy AFR przyniosły pozytywne skutki w miesiącach poprzedzających przyznanie zaliczek zwrotnych. Niemniej jednak w ocenie Komisji pozytywne skutki, które przywoływano na poparcie tych argumentów, są nieznaczące i nietrwałe, i dotyczą relatywnie krótkiego okresu. Ponadto przedsiębiorstwo nadal wykazywało bardzo duże straty netto.
- (43) W świetle elementów, które wskazują na istnienie poważnych trudności, krótko- lub średnioterminowo zagrażających przetrwaniu przedsiębiorstwa – w szczególności faktu, że spółka AFR od 2001 r. wykazywała ujemną wartość kapitału własnego (znaczący wskaźnik w długim okresie) – tendencji przywołanych przez władze francuskie nie można uznać za znaczący wskaźnik poprawy sytuacji finansowej AFR; tendencje te nie są w stanie przeważać nad znacznymi wskaźnikami stanowiącymi dowód, że AFR była faktycznie zagrożonym przedsiębiorstwem.
- (44) Należy więc stwierdzić, że w momencie przyznania pomocy AFR przeżywała poważne trudności finansowe, zagrażające jej przetrwaniu w perspektywie krótko- lub średnioterminowej, oraz że nie była w stanie ich rozwiązać bez interwencji władz publicznych.
- (45) Komisja ocenia więc, biorąc pod uwagę powyższe argumenty, a w szczególności wyniki finansowe przedstawione w tabeli w motywie 15, że w momencie przyznania zaliczek zwrotnych AFR była przedsiębiorstwem zagrożonym w rozumieniu pkt 10 wytycznych, oraz dodatkowo pkt 11 wytycznych. Biorąc pod uwagę kłopoty, w jakich znalazła się AFR, Komisja ocenia, że spółka ta nie byłaby w stanie pozyskać środków finansowych na tak korzystnych warunkach na rynku kredytowym. Przedmiotowe zaliczki przyniosły więc AFR korzyść, umożliwiając jej uzyskanie finansowania na warunkach korzystniejszych niż te, które mogłaby uzyskać na rynku kredytowym.

5.1.4. Wpływ na wymianę handlową i na konkurencję

- (46) Zaliczki zwrotne dają AFR uprzywilejowaną pozycję w stosunku do innych przedsiębiorstw znajdujących się w porównywalnej sytuacji, ponieważ są one przeznaczone wyłącznie dla AFR.
- (47) Sektor produkcji taboru kolejowego cechuje się obecnością wielu europejskich operatorów i handlem wewnątrzunijnym. Korzyść udzielona AFR może więc zakłócić konkurencję i wpływać na wymianę między państwami członkowskimi.

5.1.5. Wniosek

- (48) W świetle powyższych rozważań Komisja stwierdza, że zaliczki zwrotne przyznane AFR stanowią pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE.

5.2. Kwota pomocy

- (49) W przypadku pomocy udzielonej przedsiębiorstwom zagrożonym w formie kredytu elementem pomocy jest różnica między faktycznie zastosowaną stopą procentową a stopą procentową, którą przedsiębiorstwo będące beneficjentem mogłoby uzyskać dla takiego samego kredytu na prywatnym rynku kredytowym.
- (50) Zgodnie z obwieszczeniem z 1997 r. w sprawie stóp referencyjnych Komisja ustanawia stopy referencyjne w sposób odzwierciedlający poziom średnich rynkowych stóp procentowych dla pożyczek krótko- i średnioterminowych zabezpieczonych w sposób standardowy. W obwieszczeniu podkreślono, że stopa referencyjna stanowi dolny punkt interwencji, który może zostać podniesiony w sytuacjach związanych ze szczególnym ryzykiem, np. w przypadku przedsiębiorstwa zagrożonego lub jeżeli nie zostało zapewnione zabezpieczenie normalnie wymagane przez banki. W takich przypadkach podwyżka może stanowić 400 punktów bazowych lub więcej. W obwieszczeniu z 1997 r. w sprawie stóp referencyjnych nie sprecyzowano, czy istnieje możliwość kumulowania różnych premii z tytułu ryzyka przy uwzględnieniu różnych rodzajów ryzyka. Mimo że kumulacja taka nie jest wykluczona, Komisja w swojej decyzji ma obowiązek uzasadnić metodę zastosowaną do skumulowania różnych premii z tytułu ryzyka w drodze analizy praktyki stosowanej na rynkach finansowych ⁽¹³⁾.
- (51) W 2004 r. firma audytorska Deloitte & Touche Wirtschaftsprüfungsgesellschaft GmbH sporządziła raport ⁽¹⁴⁾ na zlecenie Komisji („raport”). Na podstawie badań empirycznych w raporcie zebrano premie występujące na rynku dla różnych kategorii ryzyka dotyczącego przedsiębiorstwa lub transakcje (z zabezpieczeniem o zmiennej wartości). W raporcie jasno wykazano, że jednoczesna obecność różnych elementów wpływających na ryzyko (wypłacalność dłużnika, zabezpieczenia) przekłada się na marżę nakładane na stopę bazową.
- (52) W wyniku raportu Komisja dostosowała i doprecyzowała swoje podejście dotyczące obliczania elementu pomocy, wydając w 2008 r. komunikat w sprawie zmiany metody ustalania stóp referencyjnych i dyskontowych ⁽¹⁵⁾ („komunikat z 2008 r. w sprawie stóp referencyjnych”). Komunikat odzwierciedla metodę preferowaną w raporcie i przewiduje możliwość powiększania stopy bazowej o marżę zależną od wypłacalności przedsiębiorstwa i oferowanych zabezpieczeń.
- (53) Należy jednak stwierdzić, że w celu określenia elementu pomocy w środkach pomocy należy odwołać się do pojęcia pomocy państwa, a – zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości – „pojęcie pomocy państwa odpowiada obiektywnej sytuacji, którą ocenia się w dniu, w którym Komisja wydaje decyzję” ⁽¹⁶⁾.
- (54) W konsekwencji Komisja uważa, że właściwym sposobem określenia elementu pomocy jest metoda opisana w komunikacie z 2008 r. w sprawie stóp referencyjnych, i zamierza dokonać oceny omawianych środków w świetle tego komunikatu.
- (55) Komunikat z 2008 r. w sprawie stóp referencyjnych stanowi, że marża pozwalająca wykluczyć istnienie pomocy państwa w przypadku zagrożonego przedsiębiorstwa z niskim poziomem zabezpieczeń wynosi 1 000 punktów bazowych.
- (56) Jak wskazano w pkt 5.1.3, Komisja uważa, że AFR była zagrożonym przedsiębiorstwem w momencie, gdy przyznano środki (pomocy). Komisja zwraca również uwagę, że nie zaoferowano żadnego zabezpieczenia zaliczek zwrotnych, a więc poziom zabezpieczeń można uznać za niski.
- (57) W konsekwencji element pomocy równy jest, co do zasady, różnicy między stopą bazową powiększoną o 1 000 punktów a stopą, według której pomoc została przyznana. Uwzględniając jednak, że w pierwotnej decyzji z dnia 2 kwietnia 2008 r. Komisja uznała, że stosowana marża wynosi 800 punktów bazowych; beneficjent pomocy nie zaskarżył tej decyzji; żaden z konkurentów beneficjenta również nie podważył zgodności pierwotnej decyzji z prawem oraz biorąc pod uwagę wszystkie okoliczności omawianej sprawy, Komisja jest zdania, że w niniejszym przypadku nie należy zwiększać zastosowanej marży.
- (58) Komisja doszła do wniosku, że element pomocy równy jest różnicy między stopą bazową powiększoną o 800 punktów a stopą, według której przyznano pomoc.

⁽¹³⁾ Zob. wyrok Birea w sprawach połączonych T-102 i T-120/07 Freistaat Sachsen MB Immobilien Verwaltungs GmbH MB System GmbH przeciwko Komisji, dotychczas nieopublikowany w Zb.Orz., pkt 218–222.

⁽¹⁴⁾ „Study by Deloitte & Touche GmbH in relation to the updating of the reference rates of interest applied to State aid control in the EU”, październik 2004 r. http://ec.europa.eu/competition/state_aid/studies_reports/full_report.pdf

⁽¹⁵⁾ Dz.U. C 14 z 19.1.2008, s. 6.

⁽¹⁶⁾ Zob. wyrok Trybunału z dnia 1 lipca 2008 r., Chronopost, sprawy połączone C-341/06 P i C-342/06 P, Zb.Orz. s. I-4777, pkt 95.

5.3. Zgodność pomocy z rynkiem wewnętrznym

- (59) Biorąc pod uwagę sytuację ekonomiczną AFR w momencie przyznania pomocy, przedstawioną w tabeli w motywie 15 (eksploatacja przynosząca przez szereg lat straty, ujemny kapitał własny, spadający obrót), Komisja ocenia, że AFR była przedsiębiorstwem zagrożonym w rozumieniu wytycznych w momencie przyznania zaliczek zwrotnych. Z przyczyn wymienionych w motywach 41–44 uwagi Francji nie pozwalają na zmianę tej analizy.
- (60) Rzeczywiście w 2005 r. AFR należała do grupy kontrolowanej przez spółkę dominującą Arbel SA. Poza jej częścią „kolejową” (złożoną z AFR i Lormafer) w skład grupy wchodziła też część „budowlana”, skupiająca przedsiębiorstwa wyspecjalizowane w produkcji okien dla sektora budowlanego. Z informacji przekazanych przez władze francuskie w korespondencji przesłanej przed wszczęciem formalnego postępowania wyjaśniającego wynika jednak, że trudności, jakich doznała AFR, były ograniczone tylko do niej w ramach grupy, a jej działalność nie miała żadnego związku z częścią „budowlaną”. Komisja zaznacza ponadto, że problemy AFR wydały się zbyt poważne, aby mogły być rozwiązane przez grupę, biorąc pod uwagę mierne wyniki całej grupy. Komisja ocenia więc, że pkt 13 wytycznych nie stanowi przeszkody, aby uznać AFR za kwalifikującą się do pomocy w celu ratowania lub restrukturyzacji, pomimo jej przynależności do grupy.
- (61) Zgodność pomocy powinna więc być oceniana z punktu widzenia wytycznych.
- (62) Komisja stwierdza, że z poniższych przyczyn określone w wytycznych warunki zgodności pomocy w celu restrukturyzacji nie są spełnione.
- (63) Władze francuskie nie przedstawiły Komisji planu restrukturyzacji zgodnie z pkt 34–37 wytycznych. W praktyce środki restrukturyzacyjne, o których mowa w motywie 24, a które – zdaniem władz francuskich – stanowiły „plan restrukturyzacji” realizowany od 2004 r. (zob. motyw 24), w momencie ich przyznania nie były trwałym planem restrukturyzacji, do którego zainteresowane państwo członkowskie się zobowiązuje (pkt 35 wytycznych). Wbrew postanowieniom wytycznych rzekomy plan nie odwołuje się do badania rynku. Tymczasem badanie rynku wymagane jest, aby ocenić możliwość przywrócenia rentowności oraz skuteczność wewnętrznych środków restrukturyzacyjnych (pkt 35 wytycznych). Ponadto nie ma dowodów na to, że w lipcu 2005 r. istniał plan restrukturyzacji, który wskazywałby na „okoliczności, które doprowadziły do trudności przedsiębiorstwa” dając podstawę do „oceny, czy proponowane środki są właściwe” (pkt 36 wytycznych – Restrukturyzacja). Wreszcie z planu nie wynika żaden środek wyrównawczy, którego wymagają wytyczne w pkt 38.
- (64) Z powodów wspomnianych w poprzednim motywie Komisja uważa, że nie przedstawiono jej planu restrukturyzacji zgodnego z wytycznymi.
- (65) Nie wydaje się ponadto, aby pomoc spełniała określone w wytycznych warunki zgodności pomocy w celu ratowania, biorąc pod uwagę, że zaliczki zwrotne zostały przyznane na okres dłuższy niż sześć miesięcy (zob. pkt 25 wytycznych).
- (66) Przedmiotowa pomoc jest zatem niezgodna z rynkiem wewnętrznym.

6. WNIOSEK

- (67) Komisja stwierdza, że Francja przyznała przedmiotową pomoc bezprawnie, z naruszeniem przepisów art. 108 ust. 3 TFUE. Ponieważ pomoc jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym, Francja zobowiązana jest zakończyć jej stosowanie i odzyskać od beneficjenta kwoty już przyznane,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Decyzja Komisji C(2008) 1089 final z dnia 2 kwietnia 2008 r. w sprawie C 38/2007 zostaje cofnięta.

Artykuł 2

Pomoc państwa przyznana przez Francję bezprawnie z naruszeniem art. 108 ust. 3 TFUE na rzecz Arbel Fauvet Rail SA jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym.

Artykuł 3

1. Francja zobowiązana jest odzyskać od beneficjenta środki pomocy, o których mowa w art. 2.
2. Od kwoty podlegającej odzyskaniu nalicza się odsetki od dnia, w którym pomoc została udostępniona beneficjentowi, do daty rzeczywistego odzyskania.
3. Odsetki zostaną naliczone narastająco zgodnie z rozdziałem V rozporządzenia Komisji (WE) nr 794/2004 z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 93 Traktatu WE ⁽¹⁷⁾.
4. Francja wstrzyma wszelkie oczekujące płatności pomocy, o której mowa w art. 2, od dnia notyfikacji niniejszej decyzji.

Artykuł 4

1. Odzyskanie pomocy, o której mowa w art. 1, odbywa się w sposób natychmiastowy i skuteczny.
2. Francja dokłada wszelkich starań, aby niniejsza decyzja została wykonana w terminie czterech miesięcy od daty jej notyfikacji.

Artykuł 5

1. W terminie dwóch miesięcy od daty notyfikacji niniejszej decyzji Francja przekazuje Komisji następujące informacje:
  - a) określenie kwoty całkowitej (kapitału i odsetek), która powinna być odzyskana od beneficjenta;
  - b) szczegółowy opis kroków już podjętych lub planowanych w celu wykonania niniejszej decyzji;
  - c) dokumenty potwierdzające, że beneficjent został wezwany do zwrotu pomocy.
2. Francja informuje Komisję o stanie zaawansowania środków krajowych podjętych w celu wykonania niniejszej decyzji, aż do całkowitego odzyskania pomocy, o której mowa w art. 1. Na wniosek Komisji przekazuje bezzwłocznie wszelkie informacje dotyczące działań już podjętych lub planowanych w celu wykonania niniejszej decyzji oraz szczegółowe informacje dotyczące kwoty pomocy i odsetek już odzyskanych od beneficjenta.

Artykuł 6

Niniejsza decyzja skierowana jest do Republiki Francuskiej.

Sporządzono w Brukseli dnia 23 czerwca 2010 r.

W imieniu Komisji
Joaquín ALMUNIA
Wiceprzewodniczący

⁽¹⁷⁾ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 794/2004 z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 93 Traktatu WE (Dz.U. L 140 z 30.4.2004, s. 1).